

Horvaatia

Põhiõigused - Horvaatia

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [hr](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Siseriiklikud kohtud

Ombudsman

Spetsiaalsed inimõigustega tegelevad asutused

Isikuandmete kaitse

Tasuta õigusabi

Siseriiklikud kohtud

Kohtutel on inimõiguste kaitsmisel eriline roll. Kohtud on seadusjärgsed organid, mille sõltumatus on põhiseadusega tagatud. Põhiseaduslike õiguste ja vabaduste teostamise tagamiseks on olemas erimehhanism – konstitutsioonikohtule esitatav kaebus, mille saavad esitada kodanikud, kelle arvates on riigiasutused, kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning avalik-õiguslikud üksused nende õiguste ja kohustuste üle otsustamisel või kuriteo toimepanemises kahtlustamisel või süüdistamisel rikkunud nende põhiseadusega tagatud inim- või põhiõigusi. Kaebuse saab esitada alles pärast seda, kui kõik muud võimalikud õiguskaitsevahendid on ammendatud.

Horvaatia Vabariigi Konstitutsioonikohus (*Ustavni sud Republike Hrvatske*)

Trg svetog Marka 4

10 000 Zagreb

Telefon +385 1 6400 251

Faks +385 1 4551 055

<https://www.usud.hr/>

Horvaatia Vabariigi Ülemkohus (*Vrhovni sud Republike Hrvatske*)

Trg Nikole Šubića Zrinskog 3

10 000 Zagreb

Telefon +385 1 486 22 22, +385 1 481 00 36

Faks +385 1 481 00 35

E-post vsrh@vsrh.hr

<http://www.vsrh.hr/>

Maakonnakohtud (maakonnakohtute nimekiri)

Munitsipaalkohtud (munitsipaalkohtute nimekiri)

Horvaatia Vabariigi Kõrgem Kaubanduskohus (*Visoki trgovački sud Republike Hrvatske*)

Berislavićeva 11, 10 000 Zagreb

Telefon +385 1 489 68 88

Faks +385 1 487 23 29

<http://www.vtsrh.hr/>

Kaubanduskohtud (kaubanduskohtute nimekiri)

Horvaatia Vabariigi Kõrgem Halduskohus (*Visoki upravni sud Republike Hrvatske*)

Frankopanska 16, 10 000 Zagreb

Telefon +385 1 480 78 00

Faks +385 1 480 79 28

<http://www.upravnisudrh.hr/>

Halduskohtute nimekiri

Horvaatia Vabariigi Kõrgem Väärteomenetluste Kohus (*Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske*)

Ulica Augusta Šenoje 30, 10 000 Zagreb

Telefon +385 1 480 75 10

Faks +385 1 461 12 91

E-post predsjednik@vpsrh.pravosudje.hr

<http://sudovi.pravosudje.hr/VPSRH/>

Väärteomenetluste kohtud (väärteomenetluste kohtute nimekiri)

Ombudsman

Trg hrvatskih velikana 6

10 000 Zagreb

Republika Hrvatska

Telefon +385 1 4851 855, +385 1 4851 853

E-post info@ombudsman.hr

Faks +385 1 6431 628

Horvaatia põhiseaduse artikli 93 kohaselt on ombudsman Horvaatia parlamendi esindaja põhiseaduses, muudes seadustes ning inimõigusi ja vabadusi käsitlevates ning Horvaatia Vabariigi allkirjastatud rahvusvahelistes õigusaktides sätestatud inimõiguste ja vabaduste edendamisel ja kaitsmisel.

Ombudsmani ja tema asetäitjad valib Horvaatia parlament kaheksaks aastaks eesmärgiga kaitsta kodanikke inimõiguste rikkumiste eest, mida võib põhjustada riigiasutuste või avalikku võimu esindavate juriidiliste isikute tegevus. Ombudsman on keskne asutus diskrimineerimisega võitlemisel ning riigi ennetusasutuse ülesannete täitmisel võitluses piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise vastu ja selle eest karistamisel. Ombudsman on nende ülesannete täitmisel sõltumatu ja iseseisev.

Ombudsmani ülesanded

Inimõiguste kaitsmine

Kui kodanikud leiavad, et avaliku sektori asutused on nende õigusi rikkunud, on neil õigus esitada ombudsmanile kaebus. Vastusena kaebusele ja saadud dokumentide põhjal uurib ombudsman juhtumit. Kõik riigiasutused, avalikku võimu esindavad ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsusasutused, st kõik avalik-õiguslikud üksused on kohustatud edastama kogu nõutud teabe. Väljaselgitatud asjaolude põhjal võib ombudsman esitada asjaomastele ametiasutustele või kõrgematele asutustele arvamusi, soovitusi ja tähelepanekuid ning vajaduse korral teavitada Horvaatia parlamenti.

Lisaks kontrollib ombudsman õigusnormide vastavust Horvaatia põhiseadusele ja inimõiguste kaitset käsitlevatele rahvusvahelistele konventsioonidele ning ta võib nõuda Horvaatia valitsuselt inimõigustega seotud õigusnormide muutmist või vastuvõtmist. Samuti saab ta nõuda, et Horvaatia parlament viiks need õigusnormid põhiseaduse ja õigusega kooskõlla. Tal on õigus algatada Horvaatia konstitutsioonikohtus menetlus, et kontrollida seaduste ja muude õigusnormide vastavust Horvaatia põhiseadusele.

Inimõiguste edendamine

Inimõiguste edendamine hõlmab teadustööd ja analüüsimist, andmebaaside ja dokumentide väljatöötamist ja pidamist, üldsuse ja sidusrühmade teavitamist õigel ajal ja korrapäraselt, kodanikuühiskonna, rahvusvaheliste organisatsioonide ja akadeemiliste teadusasutuste aktiivset kaasamist ja koostööd nendega ning algatusi õigusaktide viimiseks kooskõlla rahvusvaheliste ja Euroopa normidega ning nende õigusaktide kohaldamiseks.

Diskrimineerimisega võitlemise keskasutus

Ombudsman võtab vastu füüsiliste ja juriidiliste isikute kaebusi, annab vajalikku teavet õiguste ja kohustuste kohta ning kohtuliku ja muu kaitse võimaluste kohta, vaatab läbi üksiktaotlusi ja võtab oma pädevuse piires meetmeid diskrimineerimise kaotamiseks ja

diskrimineeritud inimeste õiguste kaitsmiseks (välja arvatud pooleliolevate kohtuasjade puhul), korraldab vahendusmenetlusi võimalusega sõlmida mõlema poole nõusolekul kohtuväline kokkulepe ning esitab pädevale riigiprokuröörile aruandeid diskrimineerimisega seotud kriminaalasjade kohta.

Riigi ennetusasutus

Ombudsman täidab riigi ennetusasutusena ülesannet võidelda piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise vastu või karistada selle eest igal pool, kus inimesed on vabadusest ilma jäetud või kus neid hoitakse vahi all, peetakse kinni või kus nad on paigutatud avaliku järelevalve all olevatesse ruumidesse, kust nad ei saa omal soovil lahkuda.

See tähendab, et ombudsmani büroo esindajad käivad neile antud volituste alusel vanglates, kinnipidamisasutustes, -üksustes ja mitmesugustes asutustes, kuhu on paigutatud vaimsete häiretega inimesed. Nad kasutavad seda ennetava meetmena, et kaitsta inimesi, kes on vabadusest ilma jäetud või kelle vabadust on piiratud.

Riiklik inimõiguste instituut

Alates 2009. aastast on ombudsman olnud ainus Horvaatia Vabariigis inimõigusi kaitsev ja edendav riiklik asutus, millel on A staatus vastavalt ÜRO Pariisi põhimõtetele, millega määratakse kindlaks inimõigustega tegelevate riiklike asutuste sõltumatus näitajad.

See on sõltumatus kõrgeim tase ja 2013. aasta juulis, kui ÜRO oli kontrollinud, kuidas büroo täidab tema antud soovitusi sõltumatu staatuse hoidmise ja edendamise kohta, anti see ombudsmani büroole taas.

Spetsiaalsed inimõigustega tegelevad asutused

Laste õiguste ombudsman (*Pravobranitelj za djecu*)

Teslina 10
10 000 Zagreb
Hrvatska
E-post info@dijete.hr
Telefon 01/4929 669
Faks 01/4921 277
<http://www.dijete.hr/>

Töövaldkond

Laste õiguste ombudsmani büroo kontrollib lapse õiguste ja huvide kaitsmisega seotud Horvaatia seaduste ja muude õigusnormide vastavust Horvaatia põhiseadusele, lapse õiguste konventsioonile ja muudele laste õiguste ja huvide kaitsmisega seotud rahvusvahelistele dokumentidele. Ta teostab järelevalvet üksikute laste õiguste rikkumiste üle, uurib laste õiguste ja huvide rikkumise üldist esinemist ja nende liike. Ta aitab kaitsta ja edendada erivajadustega laste õigusi ja huve; teeb ettepanekuid, milliste meetmetega luua terviklik süsteem laste õiguste kaitsmiseks ja edendamiseks ning nende huve ohustavate kahjulike tegude ennetamiseks. Ombudsman annab lastele teavet ja nõu selle kohta, kuidas nende õigusi ja huve teostada ja kaitsta; teeb lastega koostööd; julgustab neid oma arvamust avaldama ja austab neid; algatab laste staatust parandavat avalikku tegevust ja osaleb selles ning teeb ettepanekuid meetmete kohta, kuidas suurendada laste mõju ühiskonnas. Tal on juurdepääs kõikidele laste õigusi ja kaitset puudutavatele andmetele, dokumentidele ja kogu sellekohasele teabele ning ülevaade nendest andmetest, dokumentidest ja teabest, olenemata nende konfidentsiaalsusastmest. Tal on õigus siseneda kõikide selliste asutuste, riigiasutuste ning juriidiliste ja füüsiliste isikute ruumidesse, kellel on seadusjärgne volitus hoolitseda laste eest, ja usukogukondade ruumidesse, kus lapsed viibivad või kuhu nad on ajutiselt või alaliselt paigutatud.

Kui ombudsmani büroo leiab, et lapse suhtes on kasutatud kehalist või vaimset vägivalda, teda on seksuaalselt ahistatud, väärkoheldud või ära kasutatud, ta on jäetud hooletusse või teda on ebapiisavalt hooldatud, peab ta viivitamata saatma aruande riigi pädevale prokuratuurile, teavitama pädevat sotsiaalhoolekandekeskust ja tegema ettepaneku võtta meetmeid lapse õiguste ja huvide kaitsmiseks. Ta võib paluda professionaalset abi ekspertidelt ja kutsealastelt asutustelt, kes teevad uuringuid lastekaitse, nende eest hoolitsemise, nende arengu ja õiguste kohta, ning ta peab seda abi saama võimalikult kiiresti.

Soolise võrdõiguslikkuse ombudsman (*Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova*)

Preobraženska 4/1
10 000 Zagreb
Telefon +385 1 48 48 100
Faks +385 1 48 44 600

E-post [✉ ravnopravnost@prs.hr](mailto:ravnopravnost@prs.hr)

[✉ http://www.prs.hr/](http://www.prs.hr/)

Töövaldkond

Soolise võrdõiguslikkuse ombudsmani büroo käsitleb kaebusi, mis puudutavad diskrimineerimist soo, abielu- või perekonnaseisu ning seksuaalse sättumuse tõttu; uurib soolise võrdõiguslikkuse põhimõtte rikkumisi, juhtumeid, kui üksikisikuid või üksikisikute rühma diskrimineerivad riigiasutused, kohalike või piirkondlike omavalitsuste üksused ja muud avaliku sektori asutused, nende asutuste töötajad ning muud juriidilised ja füüsilised isikud.

Ombudsmani töö hulka kuulub õigus teavitada, teha ettepanekuid ja anda soovitusi.

Kui ombudsman leiab, et soolise võrdõiguslikkuse põhimõtet on rikutud, on tal õigus esitada taotlus seaduste põhiseaduslikkuse või muude õigusnormide põhiseaduslikkuse ja seaduslikkuse läbivaatamiseks.

Puuetega inimeste ombudsman (*Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom*)

Savska cesta 41/3

10 000 Zagreb

Telefon +385 1 6102 170

Faks +385 1 6177 901

E-post [✉ ured@posi.hr](mailto:ured@posi.hr)

Töövaldkond

Puuetega inimeste ombudsmani büroo on sõltumatu riiklik asutus, mille peamine ülesanne on kontrollida ja edendada puuetega inimeste õigusi Horvaatia Vabariigi põhiseaduse, rahvusvaheliste lepingute ja õigusaktide alusel. Kui puuetega inimeste õigusi on rikutud, on ombudsmanil õigus teha hoiatus, esitada ettepanekuid meetmete võtmiseks, anda soovitusi, teavitada ja nõuda aruandeid selle kohta, milliseid meetmeid on võetud.

Kui ombudsman leiab, et õiguslik lahendus on puuetega inimestele või arenguraskustega lastele kahjulik, jätab nad millestki ilma või asetab nad ebasoodsamasse olukorda kui puudeta inimesed, teeb ombudsman ettepaneku seda õiguslikku lahendust muuta.

Ombudsmani büroo võtab vastu puuetega inimeste ja nende huvides töötavate inimeste kaebusi, käsitleb kaebusi puuetega inimeste õiguste rikkumise kohta ning püüab nende probleemide lahendamise eest vastutavate asutustega suheldes leida parima lahenduse.

Puuetega inimeste ombudsman annab puuetega inimestele nõu, kuidas nad saavad oma õigusi ja huve teostada ja kaitsta.

Isikuandmete kaitse

Isikuandmete kaitse amet (*Agencija za zaštitu osobnih podataka*)

Martićeva 14

10 000 Zagreb

Telefon +385 460 90 00

Faks +385 4609-099

E-post [✉ azop@azop.hr](mailto:azop@azop.hr)

[✉ http://www.azop.hr/](http://www.azop.hr/)

Isikuandmete kaitse amet on avaliku sektori asutus, kes tegutseb oma ülesannete ja pädevuse piires sõltumatult ja iseseisvalt. Amet vastutab isikuandmete kaitsega seotud haldus- ja kutseülesannete täitmise eest. Amet teostab oma avaliku võimu piires järelevalvet isikuandmete kaitse üle, juhib tähelepanu isikuandmete kogumisel märgatud kuritarvitusele, koostab nimekirja riikidest ja rahvusvahelistest organisatsioonidest, kellel on nõuetekohaselt reguleeritud andmekaitse, käsitleb taotlusi uurida isikuandmete kaitse seadusega tagatud õiguste rikkumist ning peab isikuandmete toimikute keskregistrit.

Tasuta õigusabi

Tasuta õigusabi seaduse vastuvõtmisega hakkas justiitsministeerium täitma ulatuslikku ja keerulist ülesannet luua tasuta õigusabi süsteem.

Tasuta õigusabi süsteem võimaldab tagasihoidlike vahenditega kodanikel palgata advokaate ning saada teatavate õigustoimingute puhul õigusabi ning võrdväärne ligipääs kohtu- ja haldusmenetlustele.

Tasuta õigusabi institutsiooniline raamistik koosneb riiklikest haldusbüroodest, kes käsitlevad esimesel astmel kodanike taotlusi, samal ajal kui teisel astmel otsustab kaebuste üle justiitsministeeriumi tasuta õigusabi andmise osakond. Veel otsustatakse esimesel astmel, kas kanda liitude registrisse liidud, kes on volitatud andma esmast õigusabi, ning teostatakse esmase õigusabi osutajate haldus- ja kutsejärelvalvet.

Tasuta õigusabi seadus kehtib järgmiste õigusabi osutajate kohta:

- juristid;
- selleks volitatud liidud;
- ametiühingud;
- õiguskliinikud ja
- riiklikud haldusbürood maakondades.

Esmast õigusabi annavad bürood, selleks volitatud liidud ja õiguskliinikud.

Esmase õigusabi andmisel on büroodel õigus anda üldist õigusteavet ja -nõu ning koostada petitsioone.

Teisest õigusabi pakuvad advokaadid.

Tasuta õigusabi seaduse kohaselt peavad inimesed, kes soovivad kasutada oma õigust saada tasuta õigusabi, esitama oma elukohaks oleva maakonna riiklikule haldusbüroole õigusabitaotluse täidetud standardvormi. Taotlusele tuleb lisada kõigi taotlejate ja nende täiskasvanud leibkonnaliikmete sõnaselge kirjalik nõusolek anda ülevaade kõigist varaga seotud andmetest ning võtta mis tahes varaline ja õiguslik vastutus taotleja kinnituste õigsuse eest.

Taotlusvormi saab alla laadida justiitsministeeriumi veebisaidilt või hankida oma maakonna riiklikust haldusbüroost, maakonnakohtust või sotsiaalhoolekandekeskustest nende tavapärasel tööajal.

Taotluste eest halduslõivu ei maksta ja need tuleb esitada isiklikult või tähtkirjaga.

Õigusabi andmisel kaetakse õigusabikulud osaliselt või täielikult olenevalt taotleja rahalisest seisundist. Ette on nähtud, et menetluskulud võidakse teatava protsendi ulatuses ära jagada olenevalt toetusesaaja rahalistest võimalustest.

Kui õigusabi antakse vähendatud mahus, hüvitab abisaaja tasu kogusumma ja advokaadikulude vahelise erinevuse vastavalt teenuse väärtusele, nagu on kindlaks määratud advokaaditasude ja kulude hüvitamise tariifidega.

Abisaajad

Õigusabi saajad on tasuta õigusabi seaduse tähenduses:

- Horvaatia kodanikud;
- lapsed, kes ei ole Horvaatia kodanikud ja kes leitakse Horvaatia Vabariigist ilma täiskasvanud seaduslike eeskostjateta;
- riigis ajutiselt elavad välismaalased vastastikkuspõhimõtte alusel ja alaliselt elavad välismaalased;
- ajutise kaitse all olevad välismaalased;
- riigis ebaseaduslikult elavad välismaalased ja lühikülastusel olevad välismaalased, kelle suhtes on käimas riigist väljasaatmise menetlus või kes peavad Horvaatia Vabariigist lahkuma;
- need varjupaigataotlejad, välismaalased, täiendava kaitse all olevad välismaalased ja nende seaduslikult Horvaatia Vabariigis elavad pereliikmed, kelle suhtes kohaldatakse menetlusi, mille puhul ei ole õigusabi eraldi seadustega ette nähtud.

Abisaajad saavad tasuta õigusabi kohta lisateavet [Horvaatia Vabariigi justiitsministeeriumi veebisaidilt](#) või e-posti aadressil be.splatna.pravna.pomoc@pravosudje.hr ning neile vastatakse nii kiiresti, kui see on mõistlikult võimalik.

Samuti saavad abisaajad saata küsimused oma maakonna riiklikele haldusbüroodele.

Piiriülesed vaidlused

Piiriülene vaidlus on vaidlus, mille puhul tasuta õigusabi taotleva poole alaline asu- või elukoht on mõnes teises liikmesriigis kui liikmesriik, kus asub asja läbivaatav kohus või kus otsus kuulub täitmisele.

Piiriüleste vaidluste puhul antakse õigusabi tsiviil- ja kaubandusajades, lepitusmenetlustes, kohtuvälistes kokkulepetes, ametlike dokumentide täitmisele pööramisel ja nende menetlustega seotud õigusnõustamisel. Piiriüleste vaidluste sätted ei kehti maksustamis-, tolli- ja muude haldusmenetluste kohta.

Taotleja, kelle alaline või peamine elukoht on Horvaatia Vabariigis ja kes soovib õigusabi teise liikmesriigi kohtus toimivas piiriüleses vaidluses, peab esitama taotluse oma alalise või peamise elukoha järgsele büroole. Pädev büroo edastab taotluse justiitsministeeriumile kaheksa päeva jooksul pärast taotluse kättesaamist. Justiitsministeeriumis tõlgitakse taotlus ja tõendavad dokumendid liikmesriigi ja vastuvõtva pädeva asutuse ametlikku keelde või ametlikesse keeltesse ning edastatakse need 15 päeva jooksul pärast nende kättesaamist selle liikmesriigi pädevale asutusele (vastuvõttev asutus), kus kohus asub või kus otsus tuleb täitmisele pöörata. Kui õigusabi ei anta, tuleb tõlkimiskulud katta taotlejal.

Taotleja saab esitada taotluse ka otse selle liikmesriigi vastuvõtvale asutusele, kus kohus asub või kus otsus tuleb täitmisele pöörata. Taotlejal, kelle alaline või peamine elukoht on teises liikmesriigis ja kes soovib õigusabi Horvaatia Vabariigi kohtus toimivas piiriüleses vaidluses, on õigus saada õigusabi vastavalt tasuta õigusabi seadusele. Taotluse saada Horvaatias õigusabi edastab justiitsministeeriumile (vastuvõttev asutus) taotleja või selle liikmesriigi pädev asutus (edastav asutus), kus on taotleja alaline või peamine elukoht. Vormid ja tõendusdokumendid tuleb tõlkida horvaadi keelde, muidu lükatakse taotlus tagasi.

Taotlused esitatakse standardvormil, mis on esitatud komisjoni 9. novembri 2004. aasta otsuses nr 2004/844/EÜ, millega kehtestatakse õigusabitaotluse vorm, mis on sätestatud nõukogu direktiivis 2003/8/EÜ, millega parandatakse õigusabi kättesaadavust piiriüleste vaidluste korral, kehtestades sellistes vaidlustes antava tasuta õigusabi kohta ühised miinimumeeskirjad.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 15/03/2018